

ברכות מו. (ש10 מסוף הצרות) עד מז: (ש5)

ביאורי מושגים
פדיון מעשר שני - אדם שפודה הקדש של אדם אחר משלם את שווי החפץ בלבד. אדם שפודה הקדש שהוא הקדיש או מעשר שני שלו - משלם בנוסף לשווי החפץ (הקרן) גם חומש. כשמחשבים את החומש, מחשבים גם את החומש עצמו ולכן צריך לשלם 25% מהקרן שהם 20% מסך התשלום כולל החומש.
 החומש איננו נחשב כעיקר הפדיון. לכן אם מישהו הפריש רק את הקרן בלי החומש החפץ פדוי.

הגמרא מנסה להצמיד מח' זו למח' התנאים:

בר' א': ברכת המזון היא או 2 ברכות או 3.
בר' ב': ברכת המזון היא או 3 ברכות או 4.

ברייתא א' היא כשיטת רב ששת שאינו מחשיב את הזימון עצמו כברכה.
 ברייתא ב' היא כשיטת רב נחמן המחשיב את הזימון כברכה.

נדחה:
 א. ייתכן ושתי הברייתות מחשיבות את הזימון כברכה - הברייתא המורידה מתייחסת לפועלים שיש להם נוסח מקוצר.
 ב. ייתכן ושתי הברייתות לא מחשיבות את הזימון כברכה - הברייתא המוסיפה ברכה מחשיבה גם את ברכת הטוב והמטיב.

עד היכן היא ברכת הזימון:
רב נחמן: עד 'ברוך שאכלנו משלו...!
רב ששת: עד סוף ברכת הזן.

מהי 'ברכת הזימון':
רש"י: התוספת הנאמרת רק כשיש זימון.
תוס': עד היכן חייב להקשיב אדם המצטרף לזימון (ורוצה להמשיך בסעודתו אחר כך).

הראיות לכך שברכת הטוב והמטיב היא מדרבנן:
 1. פועלים לא אומרים אותה.
 2. היא לא חותמת בברוך.
 3. לפי ר"ע היא לא נאמרת בבית האבל.

ברכת הפועלים:
 1. הפועלים מחברים את ברכות 2 ו 31 לברכה אחת.
 2. פועלים לא אומרים הטוב והמטיב.

כללי דרך ארץ

1. מכבדים את הגדול להכנס רק במקום שאם היו גרים בו היה מתחייב במזוזה - ולא בדרך (מפני הטורח) ובגשרים (מפני הסכנה) ובמים אחרונים (זה נראה כזלזול).
 2. אין רשאים האוכלים לאכול עד שהמברך על הלחם יטעם.
 3. שנים שאוכלים ממתנים אחד לשני כשאחד עושה הפסקת שתיה, שלושה לא צריכים.
 4. הבוצע צריך לחכות שכולם (או רובם) יענו אמן לפני שהוא מתחיל לבצוע.

להיכן חוזר:
אביי: להתחלה.
רבנן: למקום שהפסיק.
הלכה כרבנן

מיהו זה שחוזר:
רש"י: אדם שהצטרף לזימון והמשיך בסעודתו - כשמברך, מהיכן מתחיל את הברכה.
תוס': המזמן - לאחר שענו לו על הזימון האם הוא אומר 'נברך שאכלנו' או 'ברוך שאכלנו'.

עניית אמן

אין עונים אמן חטופה - שעונה אותה לפני שהמברך גמר את ברכתו.
 ולא אמן קטופה - שמשמיט אות מה'אמן'.
 ולא אמן יתומה - שעונה אמן בלי לשמוע את הברכה עצמה.
 וכן לא יאמר את הברכה במהירות.

דיני זימון נוספים

שניים שאכלו והצטרף אליהם שלישי אחרי שסיימו: אם עקרונית הם מעוניינים להמשיך לאכול (אם יביאו להם מאכל אטרקטיבי) - הוא יכול להצטרף אליהם לזימון.
מי מכובד בזימון: רב אחא: מי שהיה בעיקר הסעודה. תלמידי רב: האדם החשוב. להלכה נפסק: האדם החשוב.

ציטוט מהמשנה

אכל דמאי, מעשר ראשון
 שניטלה תרומתו, ומעשר שני
 והקדש שנפדו -
 כל אלו נחשבים אכילת היתר
 ויכול להצטרף לזימון.

החידוש לגבי מעשר ראשון הוא במקרה שבו הלוי נטל את המעשר לפני שהתבואה התחייבה בתרו"מ (לפני שנגמרה מלאכתה). במקרה זה פטור הלוי מלהפריש תרומה גדולה והוא יכול להסתפק בהפרשת תרומת מעשר.

אמנם יש חובה להפריש תרו"מ על דמאי, אבל כיוון שדמאי מותר לעניים, וכיוון שהוא יכול להפקיר את נכסיו ולהיות עני אין זה נחשב אכילת איסור מובהקת.

החידוש לגבי מעשר שני שנפדה הוא במקרה שבו הוא לא הפריש את החומש אלא רק את הקרן.